

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 58 van 25 oktober 2002 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en tot wijziging van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 11 april 2002 heeft Mevrouw de minister aan de Voorzitter van de Hoge Raad een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en tot wijziging van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming toegestuurd met het verzoek het advies van de Hoge Raad ter zake in te winnen binnen de drie maand.

Het ontwerp van koninklijk besluit beoogt het vervangen van het koninklijk besluit van 7 augustus 1995 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen¹, gewijzigd door het koninklijk besluit van 11 januari 1999², om volgende redenen:

- de moeilijke toepasbaarheid van punt 7c) 2) betreffende ademhalings toestellen in bijlage II "Lijst van activiteiten en werkzaamheden waarvoor het ter beschikking stellen van persoonlijke beschermingsmiddelen noodzakelijk is".
- de terminologie van de Franstalige en de Nederlandstalige versie van het koninklijk besluit met elkaar in overeenstemming brengen.
- het koninklijk besluit aan de nieuwe benadering en terminologie van de wet welzijn van 1996 aanpassen.

Om praktische redenen en voor de overzichtelijkheid werd geopteerd voor een volledig gecoördineerd besluit.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd aan het Uitvoerend Bureau voorgelegd op 2 mei 2002. (PBW-D65-BE239).

Het Uitvoerend Bureau besliste om het onderzoek van het ontwerp van koninklijk besluit toe te vertrouwen aan een commissie ad hoc.

De commissie ad hoc is bijeengekomen op 10 juni 2002.

De commissie ad hoc belastte de Administratie van de arbeidsveiligheid met het voorbereiden van een aangepast ontwerp van koninklijk besluit.

¹ De Hoge Raad heeft op 21 april 1995 advies nr. 477 uitgebracht over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. (SHE-P450IV-1813)

² De Hoge Raad heeft op 19 april 1996 advies nr. 489 uitgebracht over het voorstel tot wijziging van de bijlage II van het koninklijk besluit van 7 augustus 1995 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. (SHE-P450V-1844)

De commissie ad hoc belastte het secretariaat met de opdracht om aan Mevrouw de minister een verlenging van de termijn voor het uitbrengen van het advies te vragen.

Mevrouw de minister heeft, bij brief van 1 juli 2002, haar akkoord gegeven met een verlenging van de termijn tot oktober 2002. (PBW-D65-BE250).

Het aangepast ontwerp van koninklijk besluit werd aan het Uitvoerend Bureau voorgelegd op 13 september 2002 en 11 oktober 2002. (PBW-D65-BE263)

Het Uitvoerend Bureau besliste op 11 oktober 2002 om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies aan de Hoge Raad voor te leggen. (PBW-D65-169)

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP DE VERGADERING VAN 25 OKTOBER 2002

Advies van de vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

De vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties kunnen zich globaal vinden in het aangepaste ontwerp van koninklijk besluit. (D65-169)

Er werd in belangrijke mate rekening gehouden met de opmerkingen die werden geformuleerd in de commissie ad hoc.

Niettemin vragen zij om voor enkele artikels de tekst als volgt aan te passen:

Artikel 9, §2, laatste alinea:

"De werkgever kan op eigen initiatief of moet op vraag van de werknemers in het comité voorafgaand andere diensten of instellingen die gespecialiseerd zijn in of bijzonder bevoegd voor dit domein raadplegen.

Diensten of instellingen zijn gespecialiseerd of bevoegd wanneer ze door de werkgever en de werknemers in het comité als dusdanig worden aanvaard".

Motivering

Het eerste deel geeft ook aan de werknemers in het comité de mogelijkheid een beroep te doen op de nodige deskundigheid.

Het recht inschrijven voor werkgevers alleen heeft weinig zin omdat zij sowieso deze beslissing kunnen nemen.

Het tweede deel voorkomt discussies over de waarde van de door deze deskundigen gegeven adviezen.

Het is logischer dat vooraf aan het advies er eensgezindheid bestaat over de diensten of instellingen aan wie een advies gevraagd wordt.

Dit is trouwens in licht gewijzigde bewoordingen een overname uit de tekst van het bestaande koninklijk besluit.

Artikel 10, §1, a, eerste streepje:

"Alle nuttige informatie over de diverse soorten persoonlijke beschermingsmiddelen die in de onderneming of inrichting gebruikt worden of kunnen gebruikt worden om werknemers in staat te stellen deel te nemen aan de evaluatie bedoeld in artikel 6, §1."

Motivering

Deze aanvulling is noodzakelijk om een echte participatieve aanpak van de keuze van de persoonlijke beschermingsmiddelen mogelijk te maken.

Het is bovendien een overname uit de tekst van het bestaande koninklijk besluit.

Artikel 10, §1, b

"gebruiksaanwijzing" vervangen door "instructies".

Motivering

In overeenstemming brengen met de Franse tekst en verwarring met de laatste alinea van artikel 10 voorkomen.

Bijlage 2

De vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties hebben geen fundamentele problemen met het verwijderen van de dermatologische beschermingsmiddelen uit het koninklijk besluit.

Alleen moet het besluit dan wel aangeven op welke plaats in de regelgeving deze bepalingen opnieuw worden opgenomen.

Deze bepalingen moeten blijven bestaan.

Advies van de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

De werkgeversorganisaties vinden het ontwerp van koninklijk besluit globaal gezien een verbetering ten opzichte van de bestaande tekst. Positief zijn vooral de aanpassingen die betrekking hebben op de formulering van de tekst (klare taal). Niettemin zijn nog een aantal elementen vatbaar voor verbetering.

Algemeen uitgangspunt.

De werkgeversorganisaties benadrukken dat de **risicoanalyse het uitgangspunt** is en moet zijn voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Enkel indien de risico's niet uitgeschakeld kunnen worden aan de bron, of niet voldoende beperkt kunnen worden met maatregelen, methoden of procédés op het gebied van arbeidsorganisatie, of met collectieve technische beschermingsmiddelen, moeten persoonlijke beschermingsmiddelen worden gebruikt.

Dit wordt ook duidelijk gesteld in artikel 3, eerste lid. Het laatste lid van artikel 3 zorgt echter weer voor dubbelzinnigheid en onduidelijkheid.

Hier zou net als in het tweede lid duidelijk moeten aangegeven worden dat bijlage II een **indicatieve lijst** bevat van activiteiten en werkomstandigheden en de respectieve persoonlijke beschermingsmiddelen die daarvoor ter beschikking kunnen gesteld worden. De risicoanalyse moet ondubbelzinnig naar voor geschoven worden als criterium om te beslissen of persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking moeten worden gesteld en onder welke omstandigheden.

Specifieke opmerkingen

- Artikel §2:
De term orthopedisch moet in zijn juiste betekenis gelezen worden, namelijk het aanpassen aan een lichamelijke afwijking, en niet als "op maat gemaakte schoenen" zoals het dikwijls geïnterpreteerd wordt.
- Artikel 9 §2 laatste lid
De werkgever kan voorafgaand, op eigen initiatief of op vraag van het Comité, andere diensten of instellingen raadplegen die gespecialiseerd zijn in of bijzonder bevoegd voor dit domein.

Ook wanneer het volledig Comité het nodig acht, dient het advies ingewonnen te worden van gespecialiseerde diensten of instellingen.

- Artikel 14
De werkgeversorganisaties vragen om ook sectorale uitzonderingen mogelijk te maken op het verbod voor werknemers om persoonlijke beschermingsmiddelen mee naar huis te nemen. Ingeval een akkoord wordt gevonden tussen de sociale partners over bepaalde persoonlijke beschermingsmiddelen, die gezien de specificiteit van de werkzaamheden, mee naar huis genomen moeten of mogen worden, mag artikel 14 hiervoor geen belemmering zijn.
- Artikel 17-20
In de artikelen 17 tot 20 wordt nog verwezen naar het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming. Dit is onwerkbaar voor de werkgeversorganisaties. Alles moet opgenomen worden in de Codex via dit besluit. De situatie waarbij werkgevers en werknemers een kluwen van wetteksten in elkaar moeten puzzelen om hun verplichtingen te kennen is niet langer duldbaar en zelfs schadelijk voor de uitbouw van een goed preventiebeleid. De werkgeversorganisaties wijzen er in dat verband ook op dat ook het koninklijk besluit ioniserende stralingen (artikel 30) bepalingen over persoonlijke beschermingsmiddelen bevat.
- Bijlage II punt 7
De werkgeversorganisaties wijzen erop dat de bepalingen betreffende onafhankelijke ademhalingsbescherming afbreuk doen aan de definitie en het principe van grenswaarden.
Vroeger was de grenswaarde bepalend, wat logisch is; daarna werd dit 1/10 van de grenswaarde en nu heeft de tekst het over 'ver beneden' de grenswaarde. Om de logica van grenswaarden te respecteren moet er staan dat de persoonlijke beschermingsmiddelen gebruikt moeten worden wanneer niet vaststaat dat de blootstelling de grenswaarde zal overschrijden.

Het feit dat men in besloten ruimten werkt doet geen afbreuk aan het feit dat een grenswaarde 'veilige' waarde is om in te werken.

Natuurlijk moet vaststaan (door metingen, maatregelen, procédés,...) dat de grenswaarden op geen enkel ogenblik overschreden zullen worden.

- Bijlage II punt 10

De werkgeversorganisaties stellen voor om de minimumafstand van 1 meter vrije ruimte tussen de voeten van een monteur (die in een valharnas aan een vast verankeringpunt hangt) en de grond op een vast oppervlak onder hem, te schrappen.

Deze afstand van 1 meter was overgenomen uit het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming bij de samenstelling van de Codex over het welzijn op het werk. Het bestaande koninklijk besluit inzake fabricatie van persoonlijke beschermingsmiddelen van 31 december 1992 (op zijn beurt een omzetting van de Europese Richtlijn persoonlijke beschermingsmiddelen van 21 december 1989) voorziet immers een andere benadering die dezelfde of zelfs betere veiligheidsgaranties biedt. Zonder schrapping van punt 10b) 4) ontstaat een incoherentie tussen beide koninklijke besluiten.

In de Bijlage I, Hoofdstuk 3, punt 3.1.2.2. van dit koninklijk besluit van 1992 staat te lezen:

3. Aanvullende voorschriften die specifiek zijn voor de te vermijden risico's.

...

3.1.2.2. Preventie van vallen van een hoogte

Beschermingsmiddelen bestemd om vallen van een hoogte of de gevolgen daarvan te voorkomen moeten zijn uitgerust met een voorziening waaraan het lichaam wordt bevestigd, en met een verbindingssysteem dat kan worden verbonden met een veilig verankeringpunt.

Zij moeten zodanig zijn ontworpen en gefabriceerd dat de valhoogte onder de te verwachten gebruiksomstandigheden zo gering mogelijk is, om te vermijden dat het lichaam tegen een obstakel stoot, waarbij de remkracht evenwel niet zo groot mag zijn dat lichamelijk letsel ontstaat of onderdelen van het beschermingsmiddel opengaan of breken, waardoor de gebruiker zou kunnen vallen.

Voorts moeten zij zodanig zijn uitgevoerd dat de gebruikers zich na de afremming in een behoorlijke positie bevindt, waarin hij zo nodig op hulp kan wachten.

De fabrikant moet in zijn gebruiksaanwijzing in het bijzonder alle nuttige gegevens verstrekken over:

- *de nodige kenmerken van het veilige verzekeringspunt alsmede de minimale speling onder de gebruiker;*
- *de wijze waarop de voorziening waarmee het lichaam wordt bevestigd het beste kan worden aangetrokken en waarop het verbindingssysteem aan het veilige verankeringpunt kan worden gekoppeld.*

Dit wil zeggen dat deze "minimale speling onder de gebruiker" volgens het koninklijk besluit van 31 december 1992 wordt vastgelegd door de constructeur van de valbescherming.

De werkgeversorganisaties menen dat het in het belang van de werknemers is dat een eerste vaste verankeringpunt waaraan men zijn veiligheidsharnas dient te bevestigen, zo laag mogelijk moet kunnen staan, dus eventueel zelfs op minder dan 1 m.

- Bijlage II punt 15.1.
De werkgeversorganisaties wijzen erop dat het woord "enz." niet zodanig mag opgevat worden dat bijvoorbeeld ook het laden en lossen van vrachtwagens langs de openbare weg hieronder zou vallen.